

Hippolyte varians

Kamouflageräka

Kräftdjur, Marina tiofotade kräftdjur

NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
B1ab(iii)

Klass: Malacostraca (storkräfter), **Ordning:** Decapoda (tiofotade kräftdjur), **Familj:** Hippolytidae (hippolytider), **Släkte:** *Hippolyte*, **Art:** *Hippolyte varians* - kamouflageräka Leach, 1814 **Synonymer:**

Kännetecken

En vanlig art i algbältet och bland mjukkoraller som "död mans hand" *Alcyonium digitatum*. Lång panntag med endast en tand ovanför ögat. Färg och mönster varierar stort och är anpassat till att smälta in i bakgrunden. Hittills enda arten av släktet *Hippolyte* som påträffas i svenska vatten. Liknar *H. inermis*, som skulle kunna dyka upp i Sverige, men har till skillnad från denna art tänder längst ut på panntaggens översida och saknar en munkanttagg på ryggskölden.

Totallängd: upp till 30 mm, vanligen kortare. Panntaggen är rak eller svagt uppåtböjd, och det finns en tand vid basen av överkanten, just ovanför ögat. Panntaggen varierar i längd och djup, den har ofta kluven spets och 2–3 tänder på den främre delen av undersidan. Panntaggen når ungefär lika långt som antennplattan och är nästan lika lång som ryggskölden. Ryggskölden har ögon-, antenn- och sidotagg, men ingen munkantstagg. Bakkroppen är försedd med en kraftig puckel på tredje segmentet. Första antennen har två antennspröt. Antennskaftsfliken (styloceriten) är spetsig och når ut till drygt halva antennskaftet. Käkarna saknar palp. Tredje paret käkfötter når ut till drygt halva antennplattan.

De båda första paren gångben är försedda med klosax, första paret är mycket kortare och kraftigare än andra paret. Carpus på andra benparet är uppdelad i tre segment, där det översta segmentet är lika långt som de två nedre tillsammans. Övriga tre benpar är normala gångben. Stjärtplattan har två par sidotaggar och tre par ändtaggar.

Man kan påträffa individer som har små knippen av fjäderlika korta hår på utsidan av skalet. Denna så kallade *fascigera*-form, som är vanligast, kan ses under den kalla årstiden och är vanlig bland honor med yttre rom under bakkroppen.

Färgteckning. Kamouflageräka är mycket variabel, från helt brun, grön, till fläckigt rödbrun och genomskinlig med röda prickar.

Utbredning och status

Kamouflageräka förekommer längs hela svenska västkusten ner till Öresund (ovanligare söder om Halland), samt upp till Vestlandet i Norge och runt Färöarna, men den har inte påträffats vid Svalbard eller Island. Utbredningen söderut inkluderar Brittiska öarna samt hela europeiska atlantkusten, och arten finns även längs Medelhavets norra kust österut till Turkiet (ej rapporterad från den afrikanska kusten av Medelhavet).

Ekologi

Kamouflageräka påträffas i algbältet (på 3–20 meters djup) och föredrar grenade brunalger av typ *Halidrys siliquosa*, men på större djup finns den på rödalger. Nedanför algzonen påträffas den bland nerdrivna alger eller på koralldjuret "död mans hand" *Alcyonium digitatum*. Den har också påträffas på hårstjärnan *Antedon bifida*. Arten kan vara parasiterad av en gråsugga av bopyridiumtyp, *Bopyrina ocellata*.

Hot

Arten har gått tillbaka i sitt huvudsakliga habitat algbältet. En trolig orsak till detta är övergödningen, som lett till ökad produktion av fintrådiga alger vilka skuggar och kväver de fleråriga algerna.

Åtgärder

Det är viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen och miljögifter till havet fortsätter och intensifieras.

Övrigt

Namngivning: *Hippolyte varians* Leach, 1814. Crustaceology. Brewster's Edinburgh Encyclopedia, E. Routledge, London. Vol 7: 2, sid. 385–437. Synonymer: *Alpheus elongatus* Risso, 1826; *Hippolyte smaragdina* Krøyer, 1841; *Hippolyte grayana* Thompson, 1853; *Hippolyte fascigera* Gosse, 1853; *Virbius varians* Heller, 1863; *Caradina varians* Bate, 1866; *Virbius productus* Henserson, 1887; *Hippolyte holthuisi* Zariquiey Alvarez, 1953.

Etymologi: *variens* (lat.) =föränderlig, variabel. Syftar på de många olika färgvarianter som kan förekomma.

Litteratur

Enckell, P.H. 1980. *Kräftdjur*. Signum i Lund, (8) 685.

Hayward, P.J & Ryland, J.S. 1995. *Handbook of the Marine Fauna of North-West Europe*. Oxford University Press. BILD (Fig. 8.44).

Smaldon, G. 1994. *Coastal Shrimps and Prawns Keys and Notes for Identification of the Species* edition 2. Edited by G Smaldon, LB Holthius and CHJM Fransen Synopsis of the British Fauna. Vol. 15.

Författare

Matz Berggren 2017 (kännetecken, ekologi, utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Matz Berggren 2006 (naturvårdsinformation).